

FORENZNÍ ANTROPOLOGIE

Ročníková práce

Školní rok **2018 / 2019**

Autor: Vanessa Lošťáková, IX.A
Konzultant: Mgr. Ladislav Sedlák

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Ve Sloupě dne 27.5.2019

Vanessa Lošťáková

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkovala vedoucímu práce Mgr. Ladislavu Sedlákovi za ochotnou pomoc a cenné rady při vypracovávání ročníkové práci. Další poděkování patří Mgr. Lence Tallové.

Obsah

Obsah	4
1. Úvod	5
2. Dějiny.....	6
3. Co je forenzní antropologie?.....	7
4. Využití v kriminalistice.....	8
4. 1. Antropolog v terénu.....	8
5. Významné osobnosti české antropologie	9
5. 1. Aleš Hrdlička (1869 – 1943).....	9
5. 2. Vojtěch Suk (1879 – 1967)	10
5. 3. Jiří Malý (1899 – 1950)	10
5. 4. Hana Eliášová (1951)	11
Závěr	12
Resumé	12
Zdroje	13
Obrázky	14

1. Úvod

Většina lidí zná forenzní antropologii jen z televize. Převážná většina lidí bude mít své představy spojené se seriálem Sběratelé kostí. Já jsem si toto téma vybrala, protože mi přijde fascinující, jak se z úlomku kosti dá zjistit totožnost člověka, jak žil nebo co se mu stalo v dětství. Bohužel s forenzní antropologií zkušenosti nemám, ale ráda bych je získala. V mé ročníkové práci bych vás chtěla seznámit například s využitím forenzní antropologie v kriminalistice nebo vám představit významné osobnosti české forenzní antropologie.

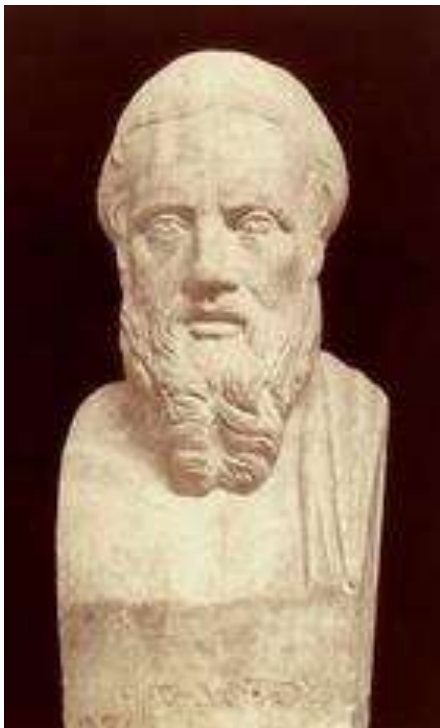
2. Dějiny

Forenzní antropologii založil německý anatom Blumenbach v roce 1775. Základy antropologie byly objeveny už v antice, kdy se setkáváme se snahou " pochopit ty druhé ". Za úplně prvního antropologa můžeme považovat Hérodotose z Halikarnássu. V 18. století se Evropané začínají silně zajímat o vyspělé kultury Egypta a Dálného východu, zejména čínskou a indickou, a od poloviny století začíná i srovnávací studium lidských ras. V průběhu 19. století převládá srovnávací studium lidských ras a evoluce člověka. Od šedesátých let 20. století se antropologie prudce rozvíjí. V posledních letech sílí snaha o těsnější spolupráci přírodních, sociálních a humanitních oborů, zejména při studiu evoluce společnosti, kultury a jazyka a hledání odpovědi na kritické problémy současného lidstva.

B LUMENBACH.

Obr. 1

Obr. 2

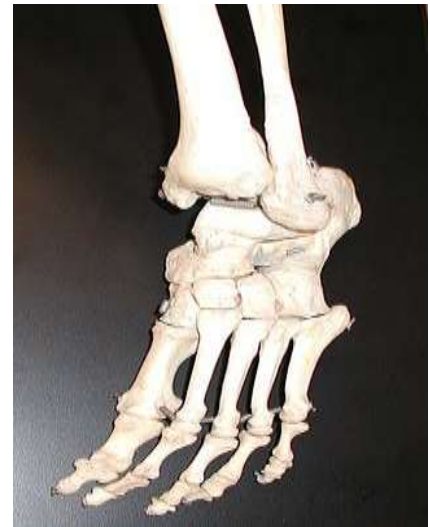
Obr. 3

3. Co je forenzní antropologie?

Forenzní antropologie je identifikace biologického materiálu, zejména lidských ostatků. Předmětem výzkumu forenzní antropologie je komplexní studium růstu, vývoje a funkce lidského organismu v rámci různých rasových, etnických, kulturních a sociálních skupin. Mezi další tematické okruhy patří studium individuálních variací tvaru a funkcí lidského těla, výzkum růstových změn v průběhu ontogeneze, problematika pohlavního dimorfismu a další. Současná forenzní antropologie představuje komplexní disciplínu, která syntetizuje poznatky paleoantropologie, etnické antropologie, vývoje antropologie, demografie, zoologie, etologie, primatologie, genetiky, biologie a ekologie. Tradiční klasifikace a komparace lidského organismu, založená na empirické deskripci a měření tělesných znaků, byla postupně rozšířena o moderní metody molekulární biologie, populační genetiky, biochemie a numerické taxonomie.

Obr. 4

Obr. 5

4. Využití v kriminalistice

V kriminalistice se forenzní antropologie využívá k ohledání lidských ostatků, které nejeví známky archeologických nálezů. V tomto případě je zapotřebí spolupráce forenzního antropologa s kriminalisty a soudním lékařem spolu s dalšími lidmi.

Obr. 6

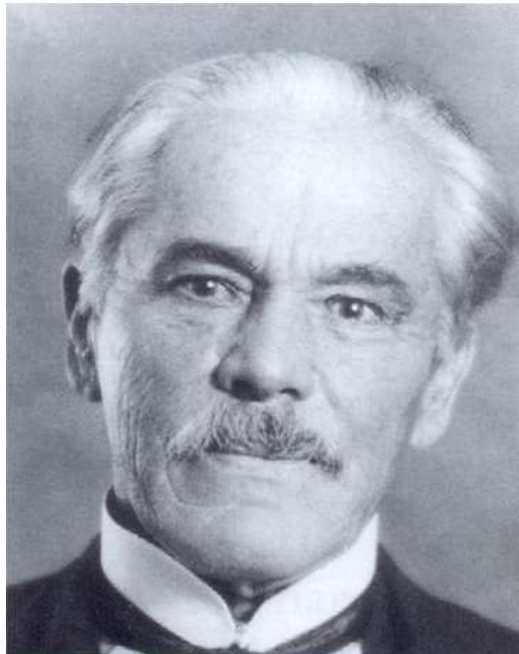
4.1. Antropolog v terénu

Forenzní antropolog na místě činu předběžně ohledá lidské ostatky, určí věk, pohlaví a rasu. Forenzní antropolog nemusí spolupracovat jen s kriminalisty, ale může také ohledávat archeologické nálezy. Každý antropolog se zaměřuje na něco jiného, někdo se zaměří na kulturní a sociální antropologii, někdo na psychologickou antropologii a někdo třeba na forenzní antropologii. Podle toho, na co se zaměřil, zkoumá jistý terén. Kulturní antropolog zkoumá terén v oblasti, kde se nachází lidská kultura, kterou chce zkoumat. Forenzní antropolog zkoumá terén v oblasti místa činu nebo nálezů archeologických nálezů.

5. Významné osobnosti české antropologie

5.1. Aleš Hrdlička (1869 – 1943)

Byl světoznámý český antropolog a lékař. Nejdříve studoval medicínu ve Spojených státech, po té se věnoval antropologickým výzkumům, nejdříve působil v Evropě a pak ve Spojených státech. Zabýval se především výzkumy původního amerického obyvatelstva. V roce 1927 vyslovil na základě svých teorií o jednotném původu a vývoji člověka, za kterou byl oceněn Huxleyovou medailí. Byl uznávaným světovým odborníkem a své teorie podložil mnoha nálezy z celého světa. Za svůj život napsal více než 300 vědeckých prací. Ještě za svého života se podílel s Jindřichem Metiegon na založení Hrdličkova muzea člověka v Praze při Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, obsahujícího sbírky dokládající vývoj člověka. Dále se společně s Jindřichem Metiegon na založení vydání odborného vědeckého časopisu Anthropologie, který se vydává dodnes.

Obr. 7

5. 2. Vojtěch Suk (1879 – 1967)

Byl český lékař, antropolog, cestovatel a etnograf. Byl profesorem antropologie na brněnské přírodovědecké fakultě. Ve svých se výzkumech zabíral lidskými rasami, zejména se zaměřil na sérologický a hematologický výzkum lidských plemen, své průzkumy prováděl mimo jiné také v jižní Africe a Severní Americe. Pod svým jménem publikoval Cestopisná díla o Africe a Labradoru.

Obr. 8

5. 3. Jiří Malý (1899 - 1950)

Byl český antropolog, lékař a profesor na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Zabýval se historickou a forenzní antropologií dítěte. Byl autorem Biologie a antropologie dítěte a spoluautorem protirasistického sborníku Rovnocennost evropských plemen. Po druhé světové válce se spolupracovníky obnovoval Antropologický ústav Univerzity Karlovy v Praze a Hrdličkovo muzeum člověka.

Obr. 9

5. 4. Hana Eliášová (1951)

Hana Eliášová je česká forenzní antropoložka. Je absolventkou Masarykovy univerzity v Brně a čtyřicet jedna let působila v Kriminologickém ústavu v Praze, kde se věnovala znalecké činnosti a výzkumu v oblasti forenzní antropologie. V prosinci 2016 ukončila služební poměr z důvodu završení věkové hranice odchodu do důchodu. Každá kost, která se v Česku našla a nebyla zjevně archeologickým nálezem, skončila v její laboratoři. Byla aktivní na poli výzkumu, také se věnovala publikační a přednáškové činnosti. Za dobu své praxe zpracovala tisíce posudků nejen pro účely trestního řízení, ale zabývala se i zajímavými případy mimo trestní oblast. Provedla například superprojekci odlitku lebky známého českého básníka Karla Hynka Máchy do jeho dobových portrétů, zkoumala vlasy spisovatelky Boženy Němcové či indiánské hlavičky, tzv. tsantsy, u kterých ověřovala, zda jsou skutečně lidského původu. V anketě POLICISTA ROKU 2016 byla uvedena do síně slávy. Za dobu svého působení v KÚP poskytla desítky rozhovorů veřejným sdělovacím prostředkům a spolupracovala při tvorbě několika televizních dokumentů, jako jsou například Muži z Aleje mrtvých nebo Tajemství života Karla Hynka Máchy. Byla také pozvána do pořadu Host do domu.

Obr. 10

Obr. 11

Závěr

Forenzní antropologie je velmi zajímavý obor. Díky této ročníkové práci jsem se i já sama dozvěděla spoustu nových a zajímavých informací. Na začátku jsem vás seznámila s dějinami, a poté jsem vám naznačila, o čem forenzní antropologie pojednává. Seznámila jsem vás s jejím využitím v kriminalistice a s modelem antropologického výzkumu. V závěru jsem vám představila významné osobnosti české forenzní antropologie.

Resumé

For my coursework I chose the forensic anthropology. I wrote about its history and specialisation. In the next part I focused on the use of the forensic anthropology in the criminology and its further use. I mentioned the famous Czech forensic anthropologists. Very interesting information for me was the foundation of this branch. I have learnt many interesting information about this topic by writing my coursework.

Zdroje:

Z literatury:

Soukup, V.: Antropologie - Teorie člověka a kultury, Portál, 2011.

Z internetu:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Forezn%C3%AD_antropologie (21.5. 2019)

<https://www.policie.cz/clanek/forezni-antropologie-od-nalezu-k-identifikaci.aspx>
(21.5.2019)

<https://www.novinky.cz/zena/styl/407373-ceska-sberatelka-kosti-hana-eliasova-dokonal-y-zlocin-existuje.html> (21.5. 2019)

<https://cs.wikipedia.org/wiki/H%C3%A9rodotos> (21.5. 2019)

https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=22312953&docType=ART&fbclid=IwAR2dpqUW1TGrGFhgivquJr7F6JkRwt6mphXeAkJpul8wtv6WxNpjW_JxOHO (21.5. 2019)

<https://www.policie.cz/clanek/antropolozka-kup-potesila-posluchace-cro.aspx>
(22.5. 2019)

<https://www.policie.cz/docDetail.aspx> (22.5. 2019)

http://old.biology.ujep.cz/vyuka/file.php/1/opory_ukazky/Metody%20antropologick%C3%A9ho%20v%C3%BDzkumu.pdf (23. 5. 2019)

Obrázky:

Obr. 1

https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=blumenbach&title=Special%3ASearch&go=Go&ns0=1&ns6=1&ns12=1&ns14=1&ns100=1&ns106=1#/media/File:JF_Blumenbach.jpg (21. 5. 2019)

Obr. 2

<https://citaty.net/autori/herodotos/> (21. 5. 2019)

Obr. 3

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=Forensic+Anthropology+&title=Special%3ASearch&go=Go&ns0=1&ns6=1&ns12=1&ns14=1&ns100=1&ns106=1#/media/File:T. Dale Stewart Measuring Skull.jpg> (21. 5. 2019)

Obr. 4

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Human_bones#/media/File:Pogunon Sabah Pogunon-Community-Museum-05.jpg (21. 5. 2019)

Obr. 5

https://commons.wikimedia.org/wiki/Bones#/media/File:Foot_bones.jpg (21.5. 2019)

Obr. 6

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=Special:Search&search=forensics+laboratory&fulltext=1&profile=default&ns0=1&ns6=1&ns12=1&ns14=1&ns100=1&ns106=1#/media/File:USFWS Forensics Laboratory Evidence Processing.jpg> (21. 5. 2019)

Obr. 7

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ale%C5%A1_Hrdli%C4%8Dka#/media/File:Ales_hrdlicka.jpg (21. 5. 2019)

Obr. 8

https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=4121 (23. 5. 2019)

Obr. 9

<https://www.geni.com/people/Ji%C5%99%C3%AD-Mal%C3%BD/6000000010482037586> (23. 5. 2019)

Obr. 10

<https://www.policie.cz/clanek/antropozka-kup-potesila-posluchace-cro.aspx>

(21. 5. 2019)

Obr. 11

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie_historie/myslbekova-socha-karla-hynka-machy-na-petrine-je-nepresna-basnik-vypadal-jinak_201305010100_sbartosova

(21. 5. 2019)